

Παρατήρηση:

Αν G_1, G_2 είναι δύο πεπερασμένες ομάδες τέτοιες ώστε
 $\{\chi(1) \mid \chi \in \text{Irr}(\mathbb{C}G_1)\} = \{\psi(1) \mid \psi \in \text{Irr}(\mathbb{C}G_2)\}$
τότε από το Θ. Wedderburn-Artin, $\mathbb{C}G_1 \cong \mathbb{C}G_2$

Αυτό δε σημαίνει ότι $G_1 \cong G_2$

Προφανώς ισχύει για G_1, G_2 αβελιανές με $|G_1| = |G_2|$

αφού αν G αβελιανή, τότε $\mathbb{C}G \cong \mathbb{C}^{|G|}$

Π.χ. $G_1 = \mathbb{Z}/4\mathbb{Z}$, $G_2 = (\mathbb{Z}/2\mathbb{Z})^2$

Την επόμενη φορά θα δούμε ότι το παραπάνω ισχύει

για $G_1 = D_8$, $G_2 = Q_8$.

Κανονικές υποομάδες και αναπαράσεις

Αν $N \trianglelefteq G$, τότε G/N πεπερασμένη ομάδα.

Έστω $\pi_N: G \rightarrow G/N$ ο κανονικός επιμορφισμός

Αν $\bar{\rho}: G/N \rightarrow GL(V)$ αναπαράσταση, τότε $\bar{\rho} \circ \pi_N: G \rightarrow GL(V)$

είναι αναπαράσταση. Άρα κάθε αναπαράσταση της G/N "προέρχεται"

από κάποια αναπαράσταση της G . Από την άλλη, αν $\rho: G \rightarrow GL(V)$
(factors through)
είναι αναπαράσταση της G , τότε η ρ περνάει στην G/N αν

$N \subseteq \text{Ker} \rho$. Η μια αναπαράσταση είναι ανάγωγη αν η άλλη είναι

Έχουμε $\text{Irr}(G/N) \leftrightarrow \{ \rho \in \text{Irr}(G) \mid N \subseteq \text{Ker} \rho \}$

Παράδειγμα: $G = S_3$, $N = A_3 = \{1, (1\ 2\ 3), (1\ 3\ 2)\} \cong \mathbb{Z}/3\mathbb{Z}$

$$G/N \cong \mathbb{Z}/2\mathbb{Z}$$

$$\mathbb{Z}/2\mathbb{Z} \quad 1 \quad t$$

$$\chi_1 \quad 1 \quad 1 \quad \rightsquigarrow \text{τετραπλήσμένη σενν } S_3 \quad \chi_1(A_3) = 1$$

$$\chi_2 \quad 1 \quad -1 \quad \rightsquigarrow \text{πρόσημο σενν } S_3 \quad \chi_2(A_3) = 1$$

$$t = (1\ 2)A_3$$

Εφαρμογή:

$$G/[G, G] =: G^{ab} \text{ αβελιανή}$$

$\Rightarrow$ Όλες οι αναπαράσεις είναι διάστασης 1

$\Rightarrow$ Κάθε μια αντιστοιχεί σε αναπαράσταση διάστασης 1 της G

Από την άλλη, αν $\rho: G \rightarrow \mathbb{C}^*$ αναπαράσταση διάστασης 1

$$\text{τότε } \rho(x^{-1}y^{-1}xy) = \rho(x)^{-1}\rho(y)^{-1}\rho(x)\rho(y) = 1 \quad \forall x, y \in G$$

οπότε $[G, G] \subseteq \text{Ker } \rho$

$$\Rightarrow \{ \chi \in \text{Irr}(\mathbb{C}G) \mid \chi(1) = 1 \} \leftrightarrow \text{Irr}(\mathbb{C}G^{ab})$$

Πρόταση: Έστω $H \leq G$.

$$H \trianglelefteq G \Leftrightarrow \exists \rho \text{ αναπαράσταση της } G \text{ τ.ω. } \text{Ker } \rho = H$$

Αποδ Αν $H \trianglelefteq G$, έστω $\bar{\rho} = \rho_{G/H}^{\text{reg}}$. Έχουμε $\text{Ker } \rho_{G/H}^{\text{reg}} = \{H\}$

$\Rightarrow \text{Ker}(\bar{\rho} \circ \pi_H) = H$. Η άλλη κατεύθυνση είναι γνωστή Θ.Ομάδων

Πρόταση: $H \trianglelefteq G \Leftrightarrow \exists$ χαρακτήρας χ τ.ω. $H = \{g \in G \mid \chi(g) = \chi(1)\}$

Αποδ Αν $H \trianglelefteq G$, τότε $\chi_{\rho_{G/H}^{\text{reg}} \circ \pi_H}(g) = \begin{cases} |G/H| = \chi_{\rho_{G/H}^{\text{reg}} \circ \pi_H}(1) & \text{αν } g \in H \\ 0 & \text{αν } g \notin H \end{cases}$

Για την άλλη κατεύθυνση, αν $g \in G$ και $h \in H$, τότε

$$\chi(g^{-1}hg) = \chi(h) = \chi(1) \Rightarrow g^{-1}hg \in H$$

Ορισμός: $\text{Ker } \chi = \{g \in G \mid \chi(g) = \chi(1)\}$

Πρόταση: $\text{Ker } \chi = \text{Ker } \rho$, όπου χ είναι ο χαρακτήρας της ρ

Αποδ. $\text{Ker } \rho \subseteq \text{Ker } \chi$ προφανές

Αν τώρα $\chi(g) = \chi(1)$, δεδομένου ότι το $\chi(g)$ είναι το άθροισμα των ιδιοτιμών του $\rho(g)$ και οι ιδιοτιμές είναι ρίζες της μονάδας, αναγκαστικά όλες οι ίδιοι $\Rightarrow \rho(g) = 1$ (λήμμα $(|z_1 + \dots + z_n| = |z_1| + \dots + |z_n|)$)

Λήμμα: $\rho(g)$ διαγωνοποιήσιμος (επί του $\mathbb{C}$)

Αποδ. Έχουμε $\rho(g)^n = 1$ για κάποιον $n \in \mathbb{N}^*$

Άρα το ελάχιστο πολυώνυμο διαιρεί το $X^n - 1$

$\Rightarrow$ το ελάχιστο πολυώνυμο είναι γινόμενο διαίρετων πρωτοβάθμιων πολυωνυμικών $\Rightarrow \rho(g)$ διαγωνοποιήσιμος

Πρόταση: Αν $\chi = \sum_{i=1}^t n_i \chi_i$ όπου $\{\chi_1, \dots, \chi_t\} = \text{Irr}(\mathbb{C}G)$,
 τότε $\text{Ker} \chi = \bigcap_{i=1}^t \text{Ker} \chi_i$

Αποδ. $\rho = \bigoplus_{i=1}^t n_i \rho_i \Rightarrow \text{Ker} \rho = \bigcap_{i=1}^t \text{Ker} \rho_i$

Πορίσμα: Έστω $\text{Irr}(\mathbb{C}G) = \{\chi_1, \dots, \chi_t\}$ και $N_i = \text{Ker} \chi_i, i=1, \dots, t$
 Τότε $N \trianglelefteq G \Leftrightarrow N$ είναι η τομή υποομάδων N_i

Παράδειγμα:

$$G = S_3$$

$$C_1 = \{1\}, \quad C_2 = \{(1\ 2), (1\ 3), (2\ 3)\}$$

$$C_3 = \{(1\ 2\ 3), (1\ 3\ 2)\}$$

	C_1	C_2	C_3		}	Αυτές είναι οι κανονικές υποομάδες της S_3
χ_1	1	1	1	$N_1 = S_3$		
χ_2	1	-1	1	$N_2 = A_3$		
χ_3	2	0	-1	$N_3 = \{1\}$		

Άσκηση: Ποιές είναι οι κανονικές υποομάδες των A_4, D_8, Q_8 ;

Παραδείγματα:

$$G = \mathbb{Z}/4\mathbb{Z} \quad \begin{array}{ccccc} & 1 & c & c^2 & c^3 \\ x_1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ x_2 & 1 & i & -1 & -i \\ x_3 & 1 & -1 & 1 & -1 \\ x_4 & 1 & -i & -1 & i \end{array}$$

$$N_1 = G$$

$$N_2 = \{1\}$$

$$N_3 = \{1, c^2\}$$

$$N_4 = \{1\}$$

$$G = (\mathbb{Z}/2\mathbb{Z})^2 \quad \begin{array}{ccccc} & 1 & \sigma_1 & \sigma_2 & \sigma_1\sigma_2 \\ x_1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ x_2 & 1 & -1 & 1 & -1 \\ x_3 & 1 & 1 & -1 & -1 \\ x_4 & 1 & -1 & -1 & 1 \end{array}$$

$$N_1 = G$$

$$N_2 = \{1, \sigma_2\}$$

$$N_3 = \{1, \sigma_1\}$$

$$N_4 = \{1, \sigma_1\sigma_2\}$$

$$N_2 \cap N_3 = \{1\}$$

Κανονική διάσπαση μιας αναπαράστασης

Έστω (V, ρ) μια αναπαράσταση της G .

Τότε $V = \bigoplus_{i=1}^t n_i V_i$ όπου $\text{Irr}(\mathbb{C}G) = \{V_1, \dots, V_t\}$

Έχουμε $n_i = \langle \chi_V, \chi_i \rangle$, οπότε τα n_i είναι μοναδικά ορισμένα

Έστω $U_i = n_i V_i \quad \forall i = 1, \dots, t$ Τότε $V = U_1 \oplus \dots \oplus U_t$ (*)

Θεώρημα: Έστω ρ_i η προβολή $V \rightarrow U_i$. Τότε

$\rho_i = \frac{\chi_i(1)}{|G|} \sum_{g \in G} \chi_i(g^{-1}) \rho(g)$, οπότε η διάσπαση (*) είναι μοναδική

Απόδ Θέτουμε $q_i := \frac{\chi_i(1)}{|G|} \sum_{g \in G} \chi_i(g^{-1}) \rho(g)$

$$q_i|_{U_j} \stackrel{\text{Μαθ. 17}}{=} \frac{\chi_i(1)}{|G|} \cdot \frac{|G|}{\chi_j(1)} \langle \chi_i, \chi_j \rangle \text{id}_{U_j} = \frac{\chi_i(1)}{\chi_j(1)} \cdot \langle \chi_i, \chi_j \rangle \text{id}_{U_j} = \begin{cases} \text{id}_{U_j} & \text{αν } i=j \\ 0 & \text{αν } i \neq j \end{cases}$$

Αν τώρα $v \in V$ και $v = u_1 + \dots + u_t$ με $u_i \in U_i$ έχουμε

$$q_i(v) = q_i(u_1) + \dots + q_i(u_t) = u_i$$

Προσοχή: Τα V_i εξαρτώνται από τη βάση που χρησιμοποιούμε

Παράδειγμα: $G = \mathbb{Z}/2\mathbb{Z} = \{1, s\}$

$$\begin{matrix} V_1 & 1 & 1 \\ V_2 & 1 & -1 \end{matrix}$$

Έστω $V = \mathbb{R}^4$, $\rho: G \rightarrow GL(\mathbb{R}^4)$

$$s \mapsto \begin{pmatrix} 1 & & & \\ & 1 & & \\ & & 0 & 1 \\ & & 1 & 0 \end{pmatrix}$$

$$p_1 = \frac{1}{2} (p(1) + p(S)) = \frac{1}{2} \begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 1 & 1 \end{pmatrix}$$

$$p_2 = \frac{1}{2} (p(1) - p(S)) = \frac{1}{2} \begin{pmatrix} 1 & -1 & 0 & 0 \\ -1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & -1 \\ 0 & 0 & -1 & 1 \end{pmatrix}$$

$$p_1(x_1, x_2, x_3, x_4) = \frac{1}{2} (x_1 + x_2, x_1 + x_2, x_3 + x_4, x_3 + x_4)$$

$$\Rightarrow \text{Imp}_1 = \langle (1, 1, 0, 0), (0, 0, 1, 1) \rangle = U_1$$

$$p_2(x_1, x_2, x_3, x_4) = \frac{1}{2} (x_1 - x_2, -x_1 + x_2, x_3 - x_4, -x_3 + x_4)$$

$$\Rightarrow \text{Imp}_2 = \langle (1, -1, 0, 0), (0, 0, 1, -1) \rangle = U_2$$

$$\mathbb{R}^4 = U_1 \oplus U_2$$

$$\begin{aligned} \text{Από εκεί και πέρα, } U_1 &= \langle \underbrace{(1, 1, 0, 0)}_{\substack{V_1 \\ \parallel}} \rangle \oplus \langle \underbrace{(0, 0, 1, 1)}_{\substack{V_1 \\ \parallel}} \rangle \\ &= \langle \underbrace{(1, 1, 1, 1)}_{\substack{\parallel \\ V_1}} \rangle \oplus \langle \underbrace{(1, 1, -1, -1)}_{\substack{\parallel \\ V_1}} \rangle \end{aligned}$$

και γενικότερα U_1 είναι το ευθύ άθροισμα δύο οποιωνδήποτε διακριτών ευθειών μέσα στο U_1

Το κέντρο $Z(\mathbb{C}[G])$

$$\begin{aligned} Z(\mathbb{C}[G]) &= \{ u \in \mathbb{C}[G] \mid ux = xu \ \forall x \in \mathbb{C}[G] \} \\ &= \{ u \in \mathbb{C}[G] \mid ug = gu \ \forall g \in G \} \end{aligned}$$

μεταθετικός δακτυλίος

Έστω $C_1, \dots, C_t$ οι υλότητες συζυγίας της G και $e_i := \sum_{g \in C_i} g$

Τότε $he_i h^{-1} = e_i \ \forall i=1, \dots, t \ \forall h \in G$

$$\Rightarrow e_i \in Z(\mathbb{C}[G])$$

Προφανώς τα e_i είναι γραμ. ανεξάρτητα

Αν $u = \sum \lambda_g g \in Z(\mathbb{C}[G])$, τότε $hu h^{-1} = \sum \lambda_g h g h^{-1} = \sum \lambda_g g = u$
για κάθε $h \in G$. Άρα $\lambda_{h^{-1}gh} = \lambda_g$.

Όποτε τα $\{e_1, \dots, e_t\}$ αποτελούν βάση του $Z(\mathbb{C}[G])$

ως $\mathbb{C}$ -διαν. χώρο, δηλ. $\dim_{\mathbb{C}} Z(\mathbb{C}[G]) = t$.

Κάθε ανάγωχη αναπαράσταση $\rho_i : G \rightarrow GL(V_i)$

ορίζει ένα ομομορφισμό αλγεβρών $\tilde{\rho}_i : \mathbb{C}[G] \rightarrow \text{End}_{\mathbb{C}}(V_i)$

Αν $u \in Z(\mathbb{C}[G])$, τότε $\tilde{\rho}_i(u) = \lambda_i \cdot \text{id}_{V_i}$ για κάποιο $\lambda_i \in \mathbb{C}$

από το Λήμμα του Schur. Έχουμε ένα ομομορφισμό αλγεβρών

$$\omega_{\chi_i} : Z(\mathbb{C}[G]) \rightarrow \mathbb{C}, \quad u \mapsto \lambda_i = \frac{\chi_i(u)}{\chi_i(1)}$$

Αν $u = \sum \lambda_g g$, τότε $\chi_i(u) = \sum \lambda_g \chi_i(g)$

Αν $u = \sum \mu_j e_j$, τότε $\chi_i(u) = \sum \mu_j c_j \chi_i(s_j)$ όπου $c_j = |C_j|$
και $s_j \in C_j$

Πρόταση: $Z(\mathbb{C}[G]) \cong \mathbb{C}^t$